

Amb bones paraules

Alerta a xerrar massa

Gabriel Bibiloni gabriel@bibiloni.cat

El diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC) defineix *xerrar* com "parlar molt i sense substància, pel sol gust de parlar, fora de propòsit", i l'Alcover-Moll, com "parlar molt, excessivament o inoportunament". Les dues obres de referència ens indiquen que aquesta paraula, pròpia de tots els racons de la geografia catalana, té un significat ben delimitat, diguem que es refereix a una acció no gaire atractiva i no és de cap manera sinònima de *parlar*. Una segona definició (DIEC) és la de "dir, contar (alguna cosa), indiscretament, mancant a la reserva deguda" i s'exemplifi-

ca amb *d'això, no li'n diguis res, que ho xerraria*. Encara l'Alcover-Moll ens dóna un altre sentit, diferent del precedent, el de "parlar malament d'algú o d'alguna cosa", i posa l'exemple *no vagis amb aquesta al·lota, que l'han xerrada molt*.

El mot *xerrar* (que també es pot escriure *xarrar*, d'acord amb la pronúncia occidental) té alguns equivalents en les altres llengües romàniques, i en tots els casos es tracta de mots d'origen onomatopèic. Per exemple, l'italià *ciarlar* (un suposat *ciarrare* contaminat de *parlare*), d'on ve l'espanyol *charlar*. El mot italià ha

produït el derivat *ciarlatano* (el qui passeja i anuncia productes fantàstics per places i carrers amb xerrameca atipadora), origen també de l'espanyol *charlatán*, del francès *charlatan* i del català *xarlatà*.

El mateix Alcover-Moll, que és una obra descriptiva, que mostra tota la realitat de la llengua, ens indica que a Mallorca *xerrar* s'usa amb el significat de 'parlar'. *He de venir a xerrar amb vostè i aquest sap xerrar tres idiomes* són els exemples amb què ho il·lustra. És un ús estrictament mallorquí que sorprèn qualsevol perso-

na de fora de l'illa. El dit diccionari qualifica aquest ús de *vulgar*, i, efectivament, s'ha de considerar una autèntica vulgaritat que no fa més que empobrir la llengua i esquarter-la innecessàriament. Al voltant d'aquest ús s'ha creat un cert prejudici, i algun adolescent analfabet arriba a

pensar que *parlar* no és mallorquí. Naturalment, *parlar* és paraula mallorquina de tota la vida, usada en tots els temps i per tothom, excepte potser l'adolescent esmentat i altres com

ell. Amb tot, aquest article vol ser un toc d'atenció sobre l'ús inadequat de *xerrar* en casos en què toca fer servir *parlar* que s'observa a tort i a dret en els nostres mitjans de comunicació illencs, sobretot orals.

No es pot tolerar de cap manera. Els professionals dels mitjans haurien d'aprendre a defugir aquesta pràctica inculta, i si es tracta de textos controlats, els correctors haurien de canviar implacablement qualsevol *xerrar* fora de lloc pel *parlar* recte i canònic.

Ja ho sabeu: *xerrar* poc i *parlar* bé, que qui molt *xerra* molt s'erra. Fins al setembre. •

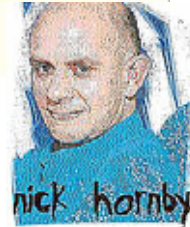
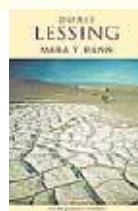
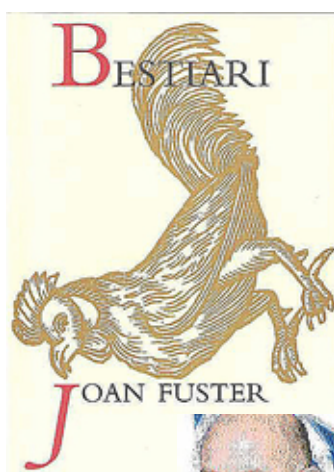
PARADA DE LLIBRES

Aquest estiu no acaba d'arrencar. Tot i que als pobles les berbenes omplen de llum, color i alegria els carrers l'astre rei no es decideix a lluir a plena potència. També estalvia energia? Els que no estalvien energia són els que, aquests darrers dies de juliol, visiten les llibreries per carregar els seus projectes d'estiu amb llibres. Amb un posat entre nerviós i expectant els clients escruten les lleixes. Un volum juganer i estimulante és el *Bestiari* (Universitat de València), de Joan Fuster. Escrit de manera senzilla però com tot el va escriure l'autor de Sueca amb tres dimensions. Una mostra: "El tigre, tranquil·lament, redactava un codi penal".

Lluny de codis penals es des-

envolupa l'inquietant relat de Miquel Pairoli al llibre *El Convit* (La Campana) on es parla d'un temps fosc, la postguerra, on botxins, víctimes comparteixen una taula carregada d'obscures intencions i terribles viandes. Un poble que és hoste d'obscures intencions i que viu una situació terrible és el poble palestí. Lola Bañon ens parla a *Palestinos* (Planeta) d'una terra on ni els infants se senten segurs a casa seva.

Un autor que no ha tingut molta sort en les seves traduccions, no per dolentes sinó per escasses, al català ha estat Nick Hornby. Podem trobar *Alta Fidelitat* (Columna) que va tenir un cert èxit amb la versió americana de la novel·la al cinema, i *Una mena de pare* i *Com serbo* (Edicions 62), però no està traduïda *Fiebre en las gradas*, un gran llibre sobre el futbol i els seus afeccionats. Després de

la ressaca de l'Eurocopa i davant les estadístiques que afirmaven que els homes s'estimaven més un bon partit de futbol que fer l'amor, aquest

llibre posa cada cosa al seu lloc.

Qui sembla haver rebut el reconeixement que mereixia és l'escriptora britànica Doris Lessing. Aquella velleta que venia de fer les compres quan l'anunciaren que havia guanyat el premi literari més prestigiós i repudiat del món. Just quan les editorials començaven a fer massa de paper de les seves novel·les li concedeixen el Nobel. A *Mara i Dann* (Empúries), Lessing ens parla de la història de dos germans en un

món del futur on Europa està coberta per una segona glaciació. Una novel·la futurista que dóna pas a una novel·la sobre el record, el passat i un amor

trenat per la guerra que ve de la mà d'Antoni Roca. *Fotografia en blanc i negre* (Viena Edicions), que va guanyar el Premi de Narrativa de Benissa.

No hem d'oblidar que com tot projecte estiuenc carregat de bones voluntats volem incloure uns llibres de poesia, gènere difícil per als que no estan avetsats. Tot i així seleccionam de les lleixes un llibre: *Principi i fi de la neu* (El Gall Editor) d'Yves Bonnefoy. Un llibre... refrescant? Per acabar la tria dirigim les nostres passes cap una secció que sempre sol estar perduda entre els llibres infantils i els còmics de Tintin i Lucky Luke. Un títol contundent *Putà fàbrica* (La Oveja Roja) d'Efex-Levaray és la versió en còmic d'un llibre escrit per Jean Pierre Levaray que va ser un èxit de vendes i que parla de trenta anys de treball a una fàbrica de productes químics. •